Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

21 ноември 2019 година*

„Преюдициално запитване — Промишлен дизайн — Регламент (ЕО) № 6/2002 — Член 90, параграф 1 — Временни и обезпечителни мерки — Компетентност на националните първоинстанционни съдилища — Изключителна компетентност на определените в тази разпоредба съдилища“

По дело C-678/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия) с акт от 2 ноември 2018 г., постъпил в Съда на 5 ноември 2018 г., в рамките на производство по дело

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: M. Vilaras (докладчик), председател на състава, S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe и N. Piçarra, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, от R. van Peursem, в качеството на представител,

– за нидерландското правителство, от C.S. Schillemans и M. Bulterman, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от É. Gippini Fournier и A. Nijenhuis, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 септември 2019 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: нидерландски.

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 90, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70).

2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по касационен протест в интерес на закона, подаден от Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (главен прокурор към Върховния съд на Нидерландия, наричан по-нататък „главният прокурор“) срещу решение на съдията по временните и обезпечителните мерки от Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия), постановено на 12 януари 2017 г. по повод определянето на компетентните съдилища за постановяването на временни и обезпечителни мерки в областта на промишлените дизайни на Общността.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 В дял IX от Регламент № 6/2002, озаглавен „[Юрисдикция] и производство по искове, свързани с промишлените дизайни на Общността“, се съдържа раздел 2, озаглавен „Съдебни спорове относно нарушения и обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността“, който включва членове 80—92 от Регламента.

4 Член 80 от Регламент № 6/2002 е озаглавен „Съдилища, които се произнасят по промишлените дизайни на Общността“ и в параграф 1 предвижда:

„Държавите членки посочват на своя територия възможно най-ограничен брой национални първоинстанционни и второинстанционни правораздаващи органи (съдилища, които се произнасят по промишлените дизайни на Общността), натоварени с функциите, предоставени им от настоящия регламент“.

5 Член 81 от същия регламент, озаглавен „Юрисдикция за нарушения и обявяване на недействителност“, предвижда:

„Съдилищата, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността[,] имат изключителна юрисдикция:

а) по искове за нарушения и — ако е предвидено по националното право […] — за заплаха от нарушение на промишлен дизайн на Общността;

б) по искове за констатиране на липса на нарушение на промишлени дизайни на Общността, ако националното право го допуска;

в) по искове за обявяване на недействителност на нерегистриран промишлен дизайн на Общността;

г) по насрещни искове за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността, [предявени] във връзка с исковете по буква а)“.

6 Член 90 от посочения регламент е озаглавен „Временни мерки, включително [обезпечителни мерки]“ и гласи следното:

„1. По отношение на промишлен дизайн на Общността може да се изисква от правораздаващите органи, включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността в тази държава прилагането на временни [и обезпечителни мерки], предвидени по правото на държавата членка[…] относно националния промишлен дизайн, дори и когато по силата на настоящия регламент съд по промишлените дизайни на Общността на друга държава членка е компетентен да се произнесе по същество.

[…]

3. Съдът, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, който е компетентен на основание член 82, параграфи 1, 2, 3 или 4, е компетентен да разпореди временни или [обезпечителни] мерки, [които, ако е необходимо след] производство по признаване или изпълнение съобразно с дял III на Конвенцията [относно компетентността] и изпълнението, [се прилагат] на територията на всяка държава членка. Друг съд няма такава юрисдикция“.

Нидерландското право

7 Член 3 от Wet tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Закон от за прилагане на Регламента на Съвета на Европейския съюз относно промишления дизайн на Общността и за определяне на съда, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността) от 4 ноември 2004 (Stb. 2004, бр. 573, наричан по-нататък „Законът от 4 ноември 2004 г.“) гласи:

„Компетентен да разглежда като първа инстанция всички искове по член 81 от Регламент [№ 6/2002] е единствено Първоинстанционен съд Хага, а по производства за постановяване на временни и обезпечителни мерки — единствено съдията по временните и обезпечителните мерки от този съд“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

8 Spin Master Ltd. е предприятие, установено в Торонто (Канада), което извършва дейност в сектора на производство на играчки. То предлага на пазара с марката „Bunchems“ играчка, състояща се от малки пластмасови топчета, които прилепват едно към друго и се предлагат в осем цвята. Тези топчета дават възможност да се образуват всякакви форми и фигури.

9 На 16 януари 2015 г. Spin Master регистрира за тази играчка на свое име промишлен дизайн на Общността под номер 002614669-0002.

10 High5 Products BV е дружество, установено във Валвейк (Нидерландия), което под наименованието „Linkeez“ разпространява играчка, състояща се от малки пластмасови топчета, които прилепват едно към друго и също се предлагат в осем цвята.

11 С писмо от18 ноември 2016 г. Spin Master отправя до High5 Products покана да преустанови нарушението на правата върху посочения промишлен дизайн на Общността.

12 Тъй като High5 Products не изпълнява тази покана, Spin Master сезира съдията по временните и обезпечителните мерки от Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам) с молба за временни и обезпечителни мерки, за да се забрани предлагането на пазара на разпространяваната от High5 Products играчка.

13 След като е повдигнато възражение, че той не разполага с компетентност, с решение от 12 януари 2017 г. съдията по временните и обезпечителните мерки от Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам) приема, че е компетентен да разгледа молбата за временни и обезпечителни мерки, с която е сезиран. В това отношение той се основава на обстоятелството, че от една страна, нидерландското право му предоставя компетентност да се произнесе по молба от същото естество, основана на образец за Бенелюкс, и от друга страна, член 3 от Закона от 4 ноември 2004 г. не означава, че той не бил компетентен в рамките на производство за постановяване на временни или обезпечителни мерки, в рамките на което е предявено искане за забрана, ограничена на територията на Нидерландия, като искането, с което е сезиран.

14 На 31 август 2018 г. това решение е протестирано от главния прокурор с касационен протест в интерес на закона, подаден пред Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия), в който като основание се посочва, че според него съдията по временните и обезпечителните мерки към Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд, Хага, Нидерландия) в качеството си на юрисдикция, определена по член 80, параграф 1 от Регламент № 6/2002, разполага с изключителна компетентност в областта на промишлените дизайни на Общността, в това число по отношение на временните и обезпечителните мерки.

15 Запитващата юрисдикция изтъква, че въпросът, с който е сезирана, е дали член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 не допуска законодателството на държава членка да предвижда, че изключителната компетентност на юрисдикциите, определени по член 80, параграф 1 от този регламент, важи и за временните и обезпечителните мерки по смисъла на член 90, параграф 1.

16 Запитващата юрисдикция подчертава обстоятелството, че с приемането на член 3 от Закона от 4 ноември 2004 г. нидерландският законодател е искал да се възползва от специалните познания в областта на интелектуалната собственост на Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд, Хага) и на Gerechtshof Den Haag (Апелативен съд, Хага). Тя отбелязва, че по въпроса за изключителната компетентност на съдилищата, определени по член 80, параграф 1 от Регламент № 6/2002, по отношение на временните и обезпечителните мерки са изразени различни преценки в съдебната практика и доктрината, включително и в други държави освен Нидерландия

17 Запитващата юрисдикция иска да установи как следва да се тълкува член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002. Съгласно едно от тълкуванията законодателят на Съюза по този начин е въвел задължително изключение от иначе изразената в този регламент воля да се насърчава специализирането на съдилищата, като държавите членки не разполагат със свободата да предоставят на съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, изключителната компетентност да разглеждат всички молби за временни и обезпечителни мерки в областта на промишлените дизайни. Съгласно второто тълкуване по този начин законодателят на Съюза е искал само да предостави на държавите членки възможността да предвидят в националното си законодателство, че компетентността за разглеждането на този вид молби се предоставя и на други съдилища, компетентни да разпореждат такива мерки по делата относно национални промишлени дизайни.

18 Запитващата юрисдикция разглежда и възможността член 90 да се прилага само спрямо временни и обезпечителни мерки от различно естество, доколкото член 81 от Регламент № 6/2002 установява по задължителен начин вътрешната компетентност на съдилищата, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността, по отношение на молбите по този член.

19 Накрая, запитващата юрисдикция уточнява, че отмяната на съдебно решение вследствие на подаден от главния прокурор протест в интерес на закона не оказва влияние върху правното положение на засегнатите от това съдебно решение страни, тъй като в този случай се спори само по правен въпрос, който се е поставял по редица дела и е бил предмет на различна преценка.

20 При тези обстоятелства Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 90, параграф 1 от Регламент [...] № 6/2002 [...] да се тълкува в смисъл, че задължително предоставя на всички посочени в него съдилища на държава членка компетентността да постановяват временни или обезпечителни мерки, или посочената разпоредба оставя на държавите членки изцяло или отчасти свободата да предоставят компетентността за постановяването на такива мерки изключително на съдилищата, които съгласно член 80, параграф 1 от този регламент са посочени като (първоинстанционни и второинстанционни) съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

21 Съгласно данните, посочени от запитващата юрисдикция, единствено главният прокурор е компетентен да подава касационен протест в интерес на закона, като целта на този протест е да се отмени съдебно решение, след като са изтекли сроковете за способите за обжалване по общия ред, с които разполагат страните. Ако този касационен протест бъде уважен, протестираното съдебно решение се отменя, без обаче да се променя положението inter partes.

22 Нидерландското правителство посочва, че преюдициалното запитване е допустимо, тъй като запитващата юрисдикция е длъжна да се произнесе по подаден от главния прокурор протест в интерес на закона, който представлява способ за съдебна защита, предназначен да гарантира единното прилагане на правото и неговото развитие на национално равнище.

23 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, макар член 267 ДФЕС да не подчинява сезирането на Съда на състезателния характер на производството, в рамките на което националният съд отправя преюдициален въпрос, националните юрисдикции могат да сезират Съда само ако пред тях има висящ спор и ако се произнасят в производство, което приключва с правораздавателен акт (решения от 25 юни 2009 г., Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, т. 33 и 34 и от 16 юни 2016 г., Pebros Servizi, C-511/14, EU:C:2016:448, т. 24).

24 В това отношение, както подчертава генералният адвокат в точка 33 от своето заключение, е важно само юрисдикцията, която иска помощ от Съда, да упражнява правораздавателна функция и да счита, че за да се произнесе с решение, се нуждае от тълкуване на правото на Съюза. Обстоятелството, че положението между страните по спора, по който е отправено преюдициалното запитване, не може повече да бъде изменено след приключването на производството по него, не може да окаже влияние върху тези съображения, които се отнасят до естеството на функциите, упражнявани от запитващата юрисдикция.

25 Освен това следва да се припомни, че макар изразът „да бъде постановено нейното решение“ по смисъла на член 267, параграф 2 ДФЕС да обхваща всички процесуални действия, подготвящи решението на запитващата юрисдикция, този израз трябва да се тълкува широко, за да се избегне възможността някои процесуални въпроси да се приемат за недопустими и Съдът да не може да се произнесе по тях и да не може да тълкува всички процесуални разпоредби на правото на Съюза, които запитващата юрисдикция е длъжна да приложи (вж. в този смисъл решения от 11 юни 2015 г., Fahnenbrock и др., C-226/13, C-245/13, C-247/13 и C-578/13, EU:C:2015:383, т. 30 и от 16 юни 2016 г., Pebros Servizi, C-511/14, EU:C:2016:448, т. 28).

26 От изложеното следва, че когато юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване по смисъла на член 267 ДФЕС, изпитва съмнения относно тълкуването на правото на Съюза в рамките на производство по касационен протест в интерес на закона, тя е длъжна да отправи преюдициално запитване до Съда, независимо от обстоятелството, че положението inter partes няма да се промени след постановяването на решението на Съда в производството по преюдициално запитване.

27 Поради това преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалния въпрос

28 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда, че съдилищата на държавите членки, които са компетентни да разпореждат временни или обезпечителни мерки по отношение на национален промишлен дизайн, са компетентни да разпореждат такива мерки и по отношение на промишлен дизайн на Общността, или дали държавите членки са изцяло или отчасти свободни да предоставят изключителна компетентност в това отношение само на съдилищата, които са определени като съдилища, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността.

29 Член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 гласи, че по отношение на промишлен дизайн на Общността може да се изисква от правораздаващите органи, включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността в държава членка, прилагането на временни и обезпечителни мерки, предвидени по правото на държавата членка относно националния промишлен дизайн, дори и когато по силата на този регламент съд по промишлените дизайни на Общността на друга държава членка е компетентен да се произнесе по същество.

30 Въпросът на запитващата юрисдикция се отнася по-специално до първата част на тази разпоредба, а именно определянето на съдилищата, които във всяка държава членка са компетентни да разпореждат временни и обезпечителни мерки по отношение на промишлен дизайн на Общността.

31 Следва да се припомни, че при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се взема предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 22 юни 2016 г., Thomas Philipps, C-419/15, EU:C:2016:468, т. 18 и цитираната съдебна практика).

32 От текста на член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 следва, че правен субект може да поиска разпореждането на временни и обезпечителни мерки по отношение на промишлен дизайн на Общността не само от съдилищата в държавата членка, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността, а и от всеки съд на тази държава, който е компетентен да

приема такива мерки по отношение на национални промишлени дизайни. В това отношение, както отбелязва генералният адвокат в точка 41 от своето заключение, използването на думата „включително“ потвърждава, че не е необходимо съдът да бъде специализиран.

33 Използването на думата „може“ в член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 не поставя под въпрос тази констатация. Не може да се счита, че използването на тази дума означава, че тази разпоредба предоставя на държавите членки право на преценка относно предоставянето на компетентност в областта на временните и обезпечителните мерки по отношение на промишлен дизайн на Общността. Всъщност, както посочва генералният адвокат в точка 66 от своето заключение, думата „може“ се отнася само до правните субекти, които искат да сезират съд, за да постанови временна или обезпечителна мярка във връзка с някой от исковете, посочени в член 81 от Регламент № 6/2002.

34 Освен това, макар нидерландското правителство да твърди, че тази разпоредба не урежда вътрешната компетентност на съдилищата в дадена държава членка, а уточнява правилата за международна компетентност в областта на временните и обезпечителните мерки, от задълбочения прочит на посочената разпоредба следва, че само на втората част, която сама по себе си не е предмет на поставения въпрос от запитващата юрисдикция, може да се придаде такъв обхват, като това няма значение за въпроса относно определянето на съдилищата, които във всяка държава членка са компетентни да разпореждат временни или обезпечителни мерки по отношение на промишлен дизайн на Общността.

35 Освен това, противно на твърденията на посоченото правителство, направената в точка 32 от настоящото решение констатация се потвърждава от контекста, в който се вписва член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002.

36 В това отношение следва да се отбележи, че посочената разпоредба е част от дял IX от този регламент, който е озаглавен „[Юрисдикция] и производство по искове, свързани с промишлените дизайни на Общността“. По-специално тя се съдържа раздел 2 от този дял, който е озаглавен „Съдебни спорове относно нарушения и обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността“ и обхваща членове 80—92 от Регламента.

37 От общата структура на Регламент № 6/2002 следва обаче, че разпоредбите в посочения раздел 2 съдържат специални правила за съдебна компетентност в областта на исковете относно нарушения или обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността. Тези специални правила се различават и от правилата за компетентност по други спорове относно промишлени дизайни на Общността освен исковете относно нарушения и обявяване на недействителност, които са изброени в раздел 3 от дял IX от Регламента.

38 Ето защо, противно на твърденията на нидерландското правителство, посочените в член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 временни и обезпечителни мерки по отношение на промишлен дизайн на Общността, от една страна, се отнасят до искове относно нарушение и за обявяване на недействителност, изброени в член 81 от този регламент, а от друга страна, могат да бъдат разпоредени от съдилищата на държава членка, които са компетентни да приемат такива мерки спрямо национални промишлени дизайни.

39 В това отношение обхватът на член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 не може да е различен от обхвата на другите разпоредби от раздел 2 на дял IX от този регламент, тъй като, както подчертава генералният адвокат в точка 50 от своето заключение, също както членове 82—89 от Регламента и член 90, параграф 1 препраща към исковете, посочени в член 81 от същия регламент.

40 Това тълкуване на член 90, параграф 1 освен това съответства на целите, преследвани с Регламент № 6/2002. Всъщност със създаването във всяка държава членка на съдилища, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността, законодателят на Съюза безспорно е възнамерявал да въведе специализация на съдилищата, компетентни в областта на промишлените дизайни на Общността, с цел да допринесе за еднаквото тълкуване на условията за тяхната действителност, както се посочва в съображение 28 от Регламента.

41 При все това, макар преследването на целта за еднакво тълкуване да е напълно обосновано, що се отнася до съдебните производства по исковете по същество относно нарушения или за обявяване на недействителност, в съображение 29 от Регламент № 6/2002 законодателят на Съюза припомня също така, че упражняването на правата, предоставени от промишлени дизайни на Общността, трябва да бъде ефективно гарантирано на цялата територия на Съюза. Следователно той е могъл да предвиди, че в случаите на молби за временни и обезпечителни мерки във връзка с нарушения или недействителност изискванията за близост и ефективност имат предимство пред целта за специализация.

42 Ето защо предоставянето на компетентност за приемането на такива мерки на всяка юрисдикция държава членка, която е компетентна да приема мерки от същото естество по отношение на национални промишлени дизайни, може бързо и ефикасно да доведе до преустановяване на действията, с които се нарушават правата на титуляри на промишлен дизайн на Общността.

43 Освен това по естеството си действието на тези временни и обезпечителни мерки е ограничено във времето и постановяването им от компетентната в тази област юрисдикция не може да предопредели изхода от производството по предявения по същество иск за установяване на нарушение или обявяване на недействителност, който е от изключителната компетентност на съдилищата, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността.

44 По изложените съображения член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда, че съдилищата на държавите членки, които са компетентни да разпореждат временни или обезпечителни мерки по отношение на национален промишлен дизайн, са компетентни да разпореждат такива мерки и по отношение на промишлен дизайн на Общността.

По съдебните разноски

45 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 90, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда, че съдилищата на държавите членки, които са компетентни да разпореждат временни или обезпечителни мерки по отношение на национален промишлен дизайн, са компетентни да разпореждат такива мерки и по отношение на промишлен дизайн на Общността.

Подписи